

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย ขออนุโมทนาขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา อ่อนค้อม ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ณัฐชยา อุ่นสกุล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.แสน ชฎารัมย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ คือ พระวิสุทธิภักทธรรดา (ประสิทธิ์ พุทธิมรสี) ดร.พระครูวินัยธรรมานพ กนุดสีโล (पालะพันธ์) ดร.พระปรมัตถ์ ปรมตฺโต (สุริยากุลพานิช) ดร.พรเพ็ญ ต้นประเสริฐ และอาจารย์วันดา สุริยากุลพานิช ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย และให้คำแนะนำอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาที่ทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณพระครูศีลวัฒน์นาภรณ์ (สุรินทร์ กิตติภทฺโท) พระครูพิพิธธรรมภาณ (สมมิตร อาจารย์สิริ) พระครูสังฆรักษ์สมชัย อุกกโชโต พระครูปลัดทวีป ปรุกโกโม พระมหาสมชาย ปกสุสโร และขออนุโมทนาขอบคุณนายสนั่น ตริศิริกุล นายนพดล มีโรจน์ นายสุทธิรักษ์ สุขธรรม นายสันติ นางปฎิญา จารุรัตน์เจริญ ที่ได้ให้การสัมภาษณ์อันเป็นประโยชน์แก่การทำวิจัยนี้

ขออนุโมทนาขอบคุณอาจารย์จิตติมา เข้มไชยศรี และกุลทายาทนายแพทย์ยิ่งศักดิ์ เข้มไชยศรี กุลทายาทคุณแม่จิราภรณ์ แซ่เฮ้ง ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ธรรมสภา คณะญาติธรรมในรายการพบพระพบธรรม สถาบันบันลือธรรม นายคำนวน รัตนศักดิ์ไกรวิไล และอุบาสกอุบาสิกา ชาวชุมชนวัดประยุรวงศาวาส ชาวชุมชนตลาดสมเด็จ ชาวชุมชนโรงคราม ชาวชุมชนซอยสารภี ๑ ชาวชุมชนวัดกัลยาณ์ ชาวชุมชนวัดบุปผาราม เจ้าหน้าที่ฌาปนสถานวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร นายวิโรจน์ สาสะเดาะห์ ตลอดจนท่านผู้มีเกียรติที่มาร่วมงานบำเพ็ญกุศลศพคุณแม่จิราภรณ์ แซ่เฮ้ง ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามและตอบข้อมูลในแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งได้ให้ข้อมูลทั้งเอกสารและภาพถ่ายเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขออนุโมทนาขอบคุณเจ้าหน้าที่และนักศึกษาโครงการบัณฑิตศึกษาทุกคน โดยเฉพาะนางสาวเย็นฤดี สิริโต นางสาวเสาวคนธ์ สิริ นางฤทัย สวัสดิ์ และนางสาวสุกัลักษณ์ เลิศบุญนำ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการติดต่อประสานงานกับทางมหาวิทยาลัย และช่วยในการหาข้อมูลเพิ่มเติมและการจัดพิมพ์รูปเล่มงานวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ พระราชสิทธิวิมล (เอนก ฐานิสฺสโร) พระราชธรรมวาที (ชัยวัฒน์ ธมฺมวฑฺฒโน) พระราชปฏิภาณมุนี (บุญมา อาคมฺปนฺโญ) พระราชวิจิตรปฏิภาณ (สุนทร ญาณสุนฺทรโร)

พระราชวิริยสุนทร (ชิน วร กิจ ใจ) และขอกราบขอบพระคุณพระครูพิสิษฐชโลปการ (เกลี้ยง มนุญ โญ) พระครูประทีปอจริยาทร (ชวน ภ ท ท โท) พระครูศีลวัฒนารณ (สุรินทร์ กิตติภ ท โท) พระครูสุทธิปริยัตยาทร (สมชาย จารุ ว ฒ โน) พระครูวินัยธรวัลลภ โกวิท และขออนุโมทนาขอบคุณนายณรงค์ น้อยวัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุจิตรา อ่อนค้อม นางพวงผกา คโนทัย นางสุภาพ เกตุม่วง นางนวลคำ สิงห์เขียวพงษ์ นางบุญนาถ ภูภูมิศิต นางสุขุมมาลย์ เขาวนั ท วิ ที่ให้กำลังใจและกำลังทรัพย์ในการเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาและในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นธรรมบรณาการบูชาพระคุณพระอุปัชฌาย์พระพุทธรญาณ (มลคล วิโรจนเถระ) วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร พระครูพิสิษฐชโลปการ (เกลี้ยง มนุญ โญ) วัดเนินสุทธาวาส พระกรรมวาจาจารย์ พระราชสิทธิวิมล (อเนก ฐานิสฺสโร) วัดใหญ่อินทาราม พระอนุสาวนาจารย์ พระครูประทีปอจริยาทร วัดต้นสนชลบุรี พระพยอม จิตติญาโณ วัดสิงห์ บางพลัด บิดามารดา นายไช แม่ชีศรีนวล พุฒมนัส นางเนย รัตนมาลี นางสาวอมรรัตน์ เสือไพฑูรย์ นายคมสัน นางทัศนีย์ จรรยาฐิติภัทร นายอดิวิติ ไตรรัตนวนิช นางปรุงศรี ปริวัตรธรรม นางเพียว สวงนสิน นางวิไล เตชะชัชวาลย์กุล ตลอดจนผู้มีอุปการคุณและญาติโยมที่ใส่บาตรทุกคนซึ่งมีส่วนช่วยวางรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

พระมหาวิเชียร พุฒมนัส

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ใช้ข้อมูลอ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎกอักษรไทย ภาษาบาลี พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช 2539 และพระสูตรและอรรถกถาแปล ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่มที่ 1 ภาคที่ 2 ตอน 1-4 มหามกุฏราชวิทยาลัย การอ้างอิงพระไตรปิฎกภาษาบาลีใช้ระบุชื่อคัมภีร์และระบุถึง เล่ม/ชื่อ/หน้า ตามลำดับ เช่น วิ.มหา. 1/10/12 หมายถึง การอ้างอิงนั้นระบุถึงคัมภีร์วินัยปิฎก มหาวิภังค์ ฉบับภาษาบาลี เล่มที่ 1 ข้อที่ 10 หน้าที่ 12

การอ้างอิงพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และระบุถึง เล่ม/ชื่อ/หน้า ตามลำดับ เช่น ที.ม. (ไทย) 10/50/60 หมายถึง การอ้างอิงนั้นระบุถึงคัมภีร์สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค เล่มที่ 10 ข้อที่ 50 หน้าที่ 60 เป็นต้น

อ.จ.ต.	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ติคนิบาต	(ภาษาบาลี)
อ.จ.ต.ก.	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาบาลี)
อ.ป.ญ.จ.	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาบาลี)
อ.ส.ต.ต.	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	สัตตกนิบาต	(ภาษาบาลี)
อ.ท.ส.ก.	=	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ทสกนิบาต	(ภาษาบาลี)
ข.ข.	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ขุททกปาฐะ	(ภาษาบาลี)
ที.มหา.	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวคคปาฐะ	(ภาษาบาลี)
ที.ปา.	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฎีกวรรค	(ภาษาบาลี)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปนิบาต	(ภาษาไทย)
ที.มหา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ข.เถร (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	เถรคาถา	(ภาษาไทย)
ข.อ.ติ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อติวุตตะกะ	(ภาษาไทย)

การอ้างอิงอรรถกถาภาษาบาลี จะแจ้งเล่ม/ชื่อ/หน้า เช่น ที.สิ.อ. (บาลี) 2/80/100 หมายถึง อรรถกถาทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี สีสันขรรค ฉบับภาษาบาลี เล่มที่ 2 ข้อที่ 80 หน้าที่ 100

ส่วนการอ้างอิงปกรณ์วิเสส จะใช้ระบุชื่อคัมภีร์/เล่ม/หน้า เช่น วิสุทฺธิ. 1/226 หมายถึง คัมภีร์วิสุทฺธิมรรค เล่ม (ภาค) ที่ 1 หน้า 226

วิสุทฺธิ.	=	วิสุทฺธิมรรค
ธอ.	=	ธรรมบทอรรถกถา